

KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ
(OMBUDSMAN)

Adres: 143, Bedrettin Demirel Caddesi, Kat 3-4 Lefkoşa
Telefon: 22 75 814 - 22 75 954 Fax: 22 88 907

OMB.0.00-01/00-06/057

4 Aralık 2006

KKTC Cumhuriyet Meclisi
Meclis Başkanlığı
Lefkoşa.

38/1996 sayılı Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Yasasının Ombudsman'ın çalışma yöntemi ve rapor sunmasına ilişkin 16(1) maddesi uyarınca Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) tarafından her altı ayda bir yayınlanması gereken, ancak bu dönem zarfında Ombudsman'ın atanamaması nedeniyle yayınlanması yasal olarak mümkün olmayan 1 Ocak 2002-30 Haziran 2006 tarihleri arasındaki çalışma döneminde gerçekleşen faaliyetlere ilişkin, Daire Müdüründen edinilen bilgiler çerçevesinde hazırlanan ekteki raporu saygılarımla arz ederim.

Feridun ÖNSAV
Yüksek Yönetim Denetçisi
(Ombudsman)

Dağıtım: 1.KKTC Cumhurbaşkanlığı
2.KKTC Başbakanlığı
3.KKTC Başbakan Yardımcılığı ve Dışişleri Bakanlığı

K.K.T.C.

YÜKSEK YÖNETİM DENETÇİSİ

(OMBUDSMAN)

1 OCAK 2002 – 30 HAZİRAN 2006

DÖNEMİ RAPORU

GİRİŞ

1997 yılında kuruluş çalışmaları başlatılan KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesi, ilk Ombudsman Sayın Nail Atalay'ın emekliye ayrıldığı 2002 yılına kadar yasa gereği yayınlanması gereken her altı aylık faaliyet dönemine ait raporları periyodik olarak ve zamanında yayınlamış ve KKTC Cumhuriyet Meclisi, KKTC Cumhurbaşkanı ve KKTC Başbakanını bu dönem zarfında yayınlanan 9 adet rapor yoluyla aktiviteleri hakkında bilgililmiştir. Ancak Ombudsman'ın atanmasının gerçekleşemediği Nisan 2002 – Kasım 2006 tarihleri arasındaki dönemi kapsayan dört buçuk yılı aşkın zaman zarfında, 38/1996 sayılı Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Yasasının 16(1) maddesine göre Ombudsman tarafından yayınlanması gereken 9 adet faaliyet raporu Ombudsmanın yokluğunda ve Yasamızın 17. maddesinin amir hükmü olan Ombudsman'ın "... rapor sunma yetkisini kimseye..." devredemeyeceği hükmünden dolayı yayınlanamamıştır. Bahse konu çalışma dönemlerine ilişkin 9 adet raporun ayrı ayrı düzenlenerek sunulmasının amaca hizmet etmeyeceği düşüncesinden hareketle bu dönemlere ait raporlar birleştirilerek tek rapor haline getirilmiştir. Daha önce periyodik olarak yayınlamış olduğumuz dokuz dönem raporumuzda bahse konu devreler ele alınarak, dairemize yapılan kişisel başvurular ve elde edilen duyular ile ilgili bilgiler sunulularak, rapor konuları özetlenmiş, Dairenin basın ve diğer kuruluşlarla ilişkilerine değinilmiş, sorunlarımız ortaya konularak belirli sonuçlar çıkarılmaya ve öneriler sunulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla istatistiki verilere yer verilmiştir.

Ocak 2002 – Haziran 2006 tarihleri arasındaki dönemi kapsayan birleştirilmiş dönem raporumuzda da benzer bir yöntem izlenerek önceki rapor bilgileriyle karşılaştırmalara başvurulacaktır.

1997 yılında Ombudsman olarak atanan Sayın Nail Atalay 30 Nisan 2002 tarihinde yaş haddi nedeniyle emekliye ayrılmıştır. Mayıs 2002'de Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denктаş tarafından Ombudsman olarak önerilen Sayın Ayfer Erkmen'in bu göreve atanmasının onaylanması ile ilgili olarak KKTC Cumhuriyet Meclisinde yapılan iki tur oylamada netice alınamamıştır. Aynı şekilde Eylül 2003'de Cumhurbaşkanı Sayın Rauf Denктаş tarafından önerilen Sayın Ergün Olgun'un da yapılan iki tur oylamada yeterli çoğunluğa ulaşamamasından dolayı atanması mümkün olmamıştır. Ekim 2006'da Cumhurbaşkanı Sayın Mehmet Ali Talat tarafından Ombudsman olarak önerilen Sayın Feridun Önsav'ın bu göreve atanmasının KKTC Cumhuriyet Meclisince 13 Kasım 2006'da onaylanmasının ardından Sayın Önsav Yasamızın 4(2) maddesi gereği Cumhurbaşkanı huzurunda "bağlılık yemini" ederek 17 Kasım 2006 tarihinde görevine başlamıştır. Böylece dört buçuk yılı aşkın bir zamandır münhal bulunan Ombudsman kadrosu doldurulmuştur.

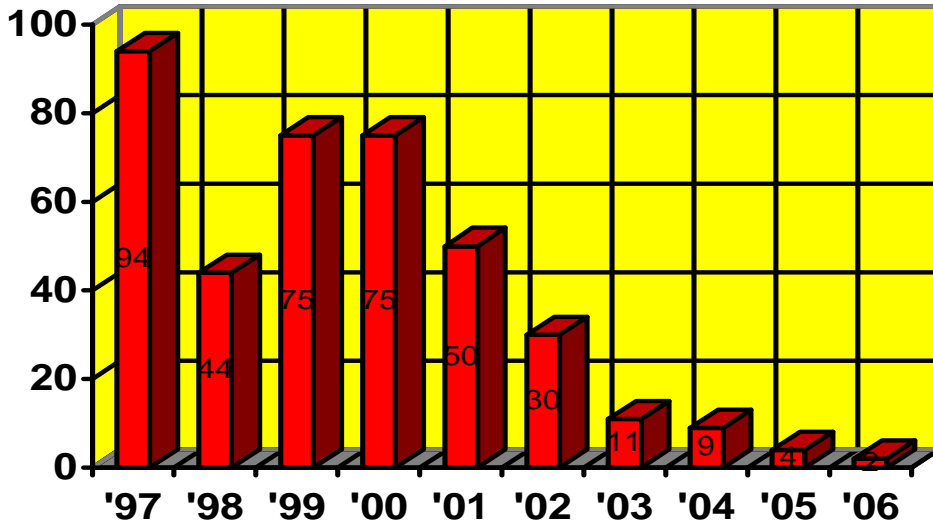
Daire kadromuzda ise 2002 yılını takiben önemli ölçüde eksilmeler sözkonusu olmuştur. Denetim kadromuzda münhal bulunan bir başdenetçi ve iki denetçi kadrosuna ek olarak, Şubat 2004'de denetçi Nafiye Günalp, Mayıs 2005'de denetçi Cemile Cihangir'in üçlü kararname ile müdür olarak ve denetçi Hasan Hacılar'ın müdür muavini olarak başka dairelere atanmalarının ardından denetim kadromuzda bir başdenetçi ve beş denetçi kadrosu münhal durumdadır. Dolayısıyla üç başdenetçi kadrosundan ikisi ve yedi denetçi kadrosundan sadece ikisi mevcuttur.

İdari kadromuzda da önemli değişiklikler sözkonusu olmuştur. Kısa bir süreyle kadro fazlası olarak Dairemizde görev yapan Katip Okan Yanık yurtdışında başka bir göreve nakledilerek ayrılmıştır. Ayrıca Dairemizde geçici kadroda çalışan personelimizden 19/2000 sayılı Bakanlıkların Kuruluş İlkeleri (Değişiklik) Yasası hükümleri çerçevesinde kadrolanması gerçekleşen iki çalışmamız (Tahir Boğaçhan ve Emsal Ervan) görev yerlerinin başka birimlerde olması nedeniyle dairemizden ayrılmıştır. Odacı/şoför olarak görev yapan Vedat Alagöz ise Aralık 2006 itibarıyla emekliye ayrılacağından yıllık izinlerini kullanmaktadır. Bu çerçevede bir idare memuru, bir başkatip, dört birinci sınıf katip, bir odacı/şoför ve iki odacı kadrosu münhaldir. Kitabet hizmetlerimiz kadro fazlası olarak görülen bir üçüncü derece ikinci sınıf katip ve iki katip yardımcısı tarafından yürütülmektedir. Bahse konu dönem içerisinde idari kadrolarımızdaki açık giderek büyümüştür.

KİŞİSEL BAŞVURU VE DUYUMLAR

Dairemize yapılan başvuru sayısı 2002 yılı içerisinde toplam 44, 2003 yılında 11, 2004 yılında 9, 2005 yılında 4 ve 2006 yılının Ocak-Haziran döneminde ise 2 olarak gerçekleşmiştir. Bu çerçevede kuruluşumuzdan Haziran 2006 sonuna kadar olan kişisel başvuru sayısı şöyle şekillenmiştir.

Yıl	Başvuru Sayısı
1997	94
1998	44
1999	75
2000	75
2001	50
2002	44
2003	11
2004	9
2005	4
2006 Ocak-Haziran	2
TOPLAM	408

YILLAR İTİBARIYLA BAŞVURU SAYISI

Ocak 2002–Haziran 2006 döneminde yapılan toplam 70 başvuruda şikayete konu birimler şöyle şekillenmiştir.

MERKEZİ İDARE	45	% 64.28
YEREL YÖNETİMLER	17	% 24.29
KAMU KURUM VE KURULUŞLARI	6	% 8.57
YETKİ ALANIMIZ DIŞINDAKİ	2	% 2.86
TOPLAM	70	% 100

Merkezi idareye ilişkin başvuruların % 64.28 oranıyla ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu başvuruların bakanlık bazında dağılımı ise şöyledir:

1-	Başbakanlık	2
2-	Ekonomiden Sorumlu Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı (Ekonomi ve Turizm Bakanlığı)	3
3-	Dışişleri ve Savunma Bakanlığı (Başbakan Yardımcılığı ve Dışişleri Bakanlığı)	-
4-	Maliye Bakanlığı	6
5-	İçişleri, Köyişleri ve İskan Bakanlığı (İçişleri Bakanlığı)	16
6-	Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	4
7-	Tarım ve Orman Bakanlığı	1
8-	Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanlığı	3
9-	Çalışma, Sosyal Güvenlik, Gençlik ve Spor Bakanlığı (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı+ Gençlik ve Spor Bakanlığı)	7
10-	Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı	2
11-	Turizm ve Çevre Bakanlığı (Çevre ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı)	1

Toplam: 45

Başvuruların genel değerlendirilmesi ve ön incelemeler sonucu şikayet konularının özellikle İçişleri, Köyişleri ve İskan Bakanlığı çerçevesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu bakanlıkla ilgili başvurular arasında kaymakamlıkların görev alanları ve Tapu Dairesi'nin işlevleriyle ilgili şikayetler dikkat çekmektedir.

Yerel yönetimlerle ilgili başvurularda ise dağılım şöyledir:

1-	Gazi Mağusa Belediyesi	5
2-	Lefkoşa Türk Belediyesi	4
3-	Girne Belediyesi	2
4-	Lefke Belediyesi	2
5-	Değirmenlik Belediyesi	1
6-	Gönyeli Belediyesi	1
7-	Vadili Belediyesi	1
8-	Paşaköy Belediyesi	1

Toplam: 17

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgili dağılım ise şöyledir:

1-	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	3
2-	Tasfiye Kurulu	1
3-	Vakıflar İdaresi (Başbakanlık)	1
4-	İş Koop	1

Toplam: 6

Yetki alanımız dışında kalan iki başvurunun biri Bakanlar Kurulu diğeri ise Kamu Hizmeti Komisyonu ile ilgilidir.

Yapılan başvurulardan 60 adedinin gerçek kişiler tarafından 10 adedinin ise tüzel kişiler (sendikalar, odalar, dernekler, birlikler, şirketler) adına yapıldığı görülmektedir. Başvuruların % 86 oranındaki kısmı gerçek kişilerce, % 14 oranındaki kısmı ise tüzel kişiler adına yapılmıştır.

Daha önceki raporlarımızda da vurguladığımız gibi başvurular içerik açısından incelendiğinde, konuların genellikle idari usulsüzlük, yetki aşımı, idari ihmal ve idari işlemlerde gecikme olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

Yukarıda belirtilen hususların, idarenin hukuk devleti ilkeleriyle ve derecede uyum içinde çalışıp çalışmadığının bir göstergesi olarak algılanması ve üzerinde düşünülmesi gerektiği inancındayız.

RAPORLAR

Yasamızın 16(2) maddesi gereği, Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) kovuşturma yaptığı her konuda bir rapor hazırlar ve bu raporu Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına sunar. Anılan çerçevede Ombudsman Sayın Nail Atalay'ın emekliye ayrıldığı 30 Nisan 2002 tarihine kadar mevcut kişisel başvurulardan 6 adedinin daha raporları tamamlanarak Cumhuriyet Meclisi Başkanlığına, Sayın Cumhurbaşkanına ve Sayın Başbakana gönderilmiştir. Böylece toplam rapor sayımız 110'a ulaşmıştır. Ombudsman'ın atanmasının mümkün olmadığı Mayıs 2002-Kasım 2006 tarihleri arasındaki dönemde ise, yapılan çalışmalar sonucu raporu yayına hazır duruma getirilen 49 adet araştırma, Yasamızın 17. maddesinde vurgulanan Ombudsman "...rapor sunma yetkisini kimseye devredemez." hükmü gereği yayınlanamamıştır.

Yasamızın 15(2) ve (3). maddesi Dairemize yapılan başvuru ve duyuları dikkate alırken sözkonusu işlem veya eylemler konusunda dava açılıp açılmadığının incelenmesi ve eğer böyle bir durum varsa şikayet sahibine konunun bildirilmesi gerektiğini belirtmektedir. Bahse konu dönem zarfında bu çerçevede 7 başvuru sahibine böyle yanıt gönderilmiştir.

Benzer şekilde Yasamızın 13(1)(A) maddesi gereği biri Bakanlar Kurulu, biri Kamu Hizmeti Komisyonu ve biri de TC Sağlık Bakanlığı ile ilgili üç başvuru sahibine de konunun yetki alanımız dışında olduğu bildirilmiştir. Beş başvuru sahibi ise, şikayet konusunda şikayet tarihinden sonra yaşanan olumlu gelişmeler neticesi başvurusunu geri çekmiştir.

22 başvuru sahibine ise dairemizin girişimleri sonucu şikayet konuları hakkında bilgi verilerek dosyaları kapatılmıştır.

Kişisel başvurulardan 7 adedinin soruşturmaları halen dairemiz denetim elemanlarınca sürdürülürken, incelenmesine başlanmamış olan başvuru bulunmamaktadır.

Ocak 1997- 30 Haziran 2006 tarihleri arası yapılan **408** adet kişisel başvurudan:

1-	Raporu yayımlananlar	110
2-	Yetki alanımız dışında kalanlar	33
3-	Havale edilenler	9
4-	Şikayeti geri çekilenler	32
5-	Şikayet konuları hakkında girişim yapıлып başvurana bilgi verilerek dosyası kapatılanlar	91
6-	Yasamızın 15(2) ve (3) maddesi kapsamında	28

	olanlar	
7-	İdare hakkında ciddi bir şikayet içermediğinden işleme konmayanlar	49
8-	Halen incelenmesi sürdürülenler	7
9-	Raporu hazırlanmış olanlar	49
10-	İncelenmeye başlanmayanlar	0
<u>Toplam:</u>		408

Sonuç olarak kişisel başvurulardan tümü çeşitli düzeyde işlem görmüştür. Dairemiz ayrıca bu dönem içinde sözlü olarak başvuruda bulunan birçok vatandaşımıza bir tür danışmanlık hizmeti vermiştir. Yazılı olarak başvuruda bulunmayan bu vatandaşlarımıza konuları hakkında pratik önerilerde bulunulmuş veya yasal bilgi verilmiştir.

Ocak-Nisan 2002 döneminde yayınlanması mümkün olan 6 raporun ilgili olduğu birimler ise şöyledir:

1-	Merkezi İdare	5
2-	Yerel Yönetimler	1
<u>Toplam:</u>		6

Böylece kuruluşumuzdan bugüne kadar tamamlanıp yayınlanmış 110 raporun ilgili olduğu birimler şöyledir:

1-	Merkezi İdare	69	% 62.8
2-	Yerel Yönetimler	24	% 21.8
3-	Kamu Kurum ve Kuruluşları	13	% 11.8
4-	Genel Mevzuat	4	% 3.6
<u>Toplam:</u>		110	%100

Yayımlanan raporlardan 3'ünde idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı ve kusurlu olduğu, 3'ünde ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. İdarenin çeşitli düzeylerde sorumluluk ve kusuru bulunan 3 rapor konusundan 2'sinde idare, uyarı ve raporlarımız doğrultusunda sonuç alıcı veya kısmen iyileştirme sağlayan işlem başlatmıştır. Bahsekonu birimler İhtiyat Sandığı Müdürlüğü ve Girne Kaymakamlığıdır.

Genel itibarıyla 110 rapordan 71'inde idarenin yasal çerçevede işlem yapmadığı 39'unda ise yasal çerçevede işlem yaptığı saptanmıştır. İdare 71 raporun 35'inde raporumuz doğrultusunda sonuç alıcı işlem başlatmıştır. Buna göre idarenin

uyarılarımızı dikkate alması sonucu % 49.3 oranında bir performans sağlanmıştır. Yayınlanan raporlarımızda başvuru sahibi kişilerin 5 adedi gerçek, 1 adedi ise tüzel kişidir.

Ocak-Nisan 2002 devresine ait yayınlanan 6 raporun konusu özetle şöyledir.

1. 31 Ocak 2002 tarih ve B.5.13.100/417 sayılı raporumuz.

Sayın Mehmet Başel dairemize yaptığı kişisel başvuruda sürüş ehliyetinin geçerliliği 28 Şubat 2001 tarihinde son bulacağından yenilemek için yılbaşından önce Araç Kayıt ve Ruhsatlandırma Mukayyitliğine gittiğini, kendisine sürüş ehliyetinin bitimine en çok iki aylık süre kaldığı zaman yenilemesinin mümkün olabileceğinin söylendiğini, Bakanlar Kurulu kararı ile uzatılan bayram tatili nedeniyle son iş günü olan 22 Aralık 2001 tarihinde yapmış olduğu müracaatına iki aylık süre aşıldığı için işlem yapılmadığını ve sürüş ehliyetini yeni tarifeden yenilemek zorunda kaldığını ifade ederek konuyu incelememizi talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu Sayın Başel'in müracaatının 99/1974 sayılı Motorlu Araçlar ve Yol Trafik Tüzüğü'nün 25(4) maddesine uygun olarak işleme koyulmadığı belirlenmiştir.

Bu raporumuzda idarenin yasal çerçevede işlem yaptığı tesbit edilmiştir.

2. 4 Şubat 2002 tarih ve B.3.00.101/465 sayılı raporumuz.

Sayın Ömer Yılkan dairemize yaptığı kişisel başvuruda Çınarlı köyünde "T" izinli dört adet otobüs varken, Polis Genel Müdürlüğü'nün olumsuz raporuna rağmen Sayın Hüseyin Enol'a ikinci bir "T" izni verildiğini bu uygulamanın da otobüs sahiplerini ekonomik darboğaza soktuğunu iddia ederek, Motorlu Araçlar İzin Makamı Dairesinden şikayetçi olmuştur. Sayın Yılkan başvurusunda ayrıca Sayın Enol'un kendisine ait "T" izinli otobüsü feragatname yoluyla devrettiğini ve akabinde kendisine tekrar izin verildiğini belirterek bu uygulamanın "T" izni ticaretine imkan verdiğinden yakınmıştır.

Dairemizin incelemesi sonucu 274 nüfuslu Çınarlı köyünde çeşitli güzergahlarda çalışan dört adet otobüsün olduğu, otobüs sayısının artırılması ve "T" izni ticaretine olanak tanıyabilecek uygulamaların yasanın ruhuna ters düştüğü belirtilmiştir.

İdarenin kusurlu bulunduğu bu raporumuzda İzin Makamının takdir yetkisini kullanırken vatandaşın devlete olan güvenini sarsacak ve şaibe yaratacak türde kararlar üretmemesi gereği vurgulanmıştır.

3. 11 Şubat 2002 tarih ve B.3.10.102/421 sayılı raporumuz.

Ağırdağ'dan Sayın Ramadan Piro başvurusunda köy içinde ½ hissesine sahip olduğu taşınmaz malın, geriye kalan ½ hisseye sahip kardeşi Sayın Selçuk Piro tarafından, kendisinden ve Girne Kaymakamlığından izin alınmadan tamirat, tadilat ve ilaveler yapılmak suretiyle restoran olarak çalıştırılmaya başlandığını, ayrıca kendisinden izinsiz anılan yere içki ruhsatı verildiğini belirterek, sorunun çözümünde yardımcı olmamızı talep etmiştir.

Dairemizin incelemesi sonucu, Sayın Ramadan Piro tarafından Girne Kaymakamlığına inşaat ile ilgili yapılan şikayetin incelendiği ve yapılan tamirat, tadilat ve ilavelerin inşaat izni gerektirmediği gerekçesiyle yasal işlem yapılmadığı anlaşılmıştır. İçki ruhsatı konusunda ise Kaymakamlığın bina mülkiyetinin kime veya kimlere ait olduğunu yeterince incelemeyen Sayın Selçuk Piro'ya içki ruhsatı verdiği, fakat itiraz üzerine dosya tekrar incelenmeye alarak, içki ruhsatının diğer hissedarın da onayı alınmadan yenilenemeyeceğini bildirdiği görülmüştür. Ayrıca Girne Gümrük ve Rüsümat Dairesi yetkilileri de Kaymakamlıkça bu doğrultuda uyarılmıştır.

İdarenin kusurlu bulunduğu bu raporumuzda uyarıları dikkate alan Kaymakamlık gereken önlemleri almıştır.

4. 13 Şubat 2002 tarih ve B.7.12.000/29 sayılı raporumuz.

Dairemize müracaat eden Sayın Mehmet Kazım Hançer, kendisinin rahatsızlığı nedeniyle yurt dışında bulunduğu bir sırada, 1980 yılından beri adına tahsisli bulunan evi hariç tüm taşınmazların İskan memurları tarafından eşine feragatname imzalatılmak suretiyle elinden alındığını ve bahsekonu taşınmazların kendi adına kayıtlı bulunması nedeniyle eşine imzalatılan belgelerin hukuken geçerli olmadığını belirterek, konunun Dairemiz tarafından da incelenmesini talep etmiştir.

Yapılan incelemede Sayın Hançer adına tahsisli bulunan tarımsal kaynakların değiştirilmiş şekliyle 41/1977 Sayılı İskan, Topraklandırma ve Eşdeğer Mal Yasasının 20. maddesi çerçevesinde, "boş bırakılarak işletilmediği ve başkasına kiraya verildiği" gerekçesiyle iptal edildiği görülmüştür. Anılan madde çerçevesinde, toprağı alınan kişinin bu karara karşı 75 gün içerisinde mahkemeye başvurabileceği belirtilmesine rağmen Sayın Hançer belirtilen süre içerisinde mahkemeye başvurmamıştır.

Raporumuzda konu ile ilgili işlemlerin değiştirilmiş şekliyle 41/1977 sayılı İskan, Topraklandırma ve Eşdeğer Mal Yasası hükümlerine uygun olarak yapıldığı ve idarenin yasal çerçevede hareket ettiği belirtilmiştir.

5. 1 Mart 2002 tarih ve BE.19.00.000/438 sayılı raporumuz.

Lefke Belediyesi çalışanlarından Sayın Osman Zaimağa kişisel başvurusunda, 1990 yılından beri maaşlarından kesilmiş olmasına rağmen Sosyal Sigorta primleri ve İhtiyat Sandığı prim ve depozitolarının Lefke Belediyesi tarafından ilgili kuruluşlara yatırılmaması nedeniyle haklarından yararlanamadığını belirterek, konunun dairemizce araştırılmasını talep etmiştir.

İncelememiz sonucu Lefke Belediyesinin Sayın Osman Zaimağa ve diğer belediye çalışanlarının Sosyal Sigorta primlerini 1 Aralık 1997, İhtiyat Sandığı prim ve depozitolarını ise 1 Nisan 1990 tarihinden sonra yatırmadığı saptanmıştır.

İlgili kurumların yasal işlem başlattığı ve belediyeyi mahkemeye vererek prim borçlarının ödenmesi doğrultusunda hüküm aldırıldığı fakat buna rağmen tahsilat yapamadığı görülmüştür. İlgili birimler sorunun giderilmesi için yargı dışı çözüm yolları aramaktadırlar.

Raporumuzda; sosyal güvenlik kurumlarının gününde yatırılmayan prim ve depozitolar nedeniyle zor durumda kaldığı, çalışanların ise sağlanan menfaatleri alamamaktan dolayı mağdur olduğu vurgulanarak, ilgili tarafların konuyu tüm yönleriyle ele alıp yasalara uygun çözüm üretmesi gereği vurgulanmıştır.

Yükümlülüklerini yerine getirmeyen Lefke Belediyesinin kusurlu bulunduğu raporumuzda, sosyal güvenlik kurumları olarak Sosyal Sigortalar ve İhtiyat Sandığı'nın geç de olsa önlemler almağa çalıştığı, fakat sorunu somut bir şekilde henüz çözemediği tesbit edilmiştir.

6. 28 Mart 2002 tarih ve B.3.00.101/460 sayılı raporumuz.

Motorlu Araçlar İzin Kurulu üyelerinin Ağustos 2002 tarihli toplantısında alınan kararları, karar defterinde sayfanın alt kısmında boşluk bırakarak imzaladıkları ve bazı memurların bu boşluğu İzin Kurulu kararı gibi doldurarak hak sahibi olmayan kişilere yasal olmayan bir şekilde "T" izni verdiği duyumunu alan Dairemiz, konuya ilişkin araştırma/soruşturma başlatmıştır.

Yapılan alışmalar sonucu, bahsekonu toplantılarda Motorlu Araçlar İzin Kurulunun aldığı kararların karar defterine işlendikten sonra, sayfanın alt kısmında herhangi bir suistimale imkan vermeyecek kadar boşluk bırakılarak imza atıldığı ve bırakılan boşluğa memurların birşey yazmalarının mümkün olmadığı tesbit edilmiştir.

Raporumuzda ayrıca Kurul Başkanı Sayın Erden Özaşkın'ın daha önceki raporlarımızdaki uyarılarımız konusunda hassas davranarak, karar defterinde gerekli düzenlemeleri yapmasının yerinde ve memnuniyet verici olduğu vurgulanmıştır.

Raporumuzda, idarenin herhangi bir kusurlu iřlemi tesbit edilmemiştir.

BASIN ve ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Dairemiz gerek yerel düzeydeki gerekse de uluslararası düzeydeki çalışmalarına Ocak 2002-Haziran 2006 döneminde de devam etmiştir.

Hukuk, kamu yönetimi ve özellikle insan hakları konuları ve yurttaşlık eğitimine önem veren Dairemizin bu çerçevede gayretleri olmuştur.

Ombudsman Nail Atalay 3-8 Nisan 2002 tarihleri arasında Litvanya'nın Vilnius kentinde düzenlenen "Avrupa Ombudsmanları Toplantısına" katılmıştır. Toplantıda "KKTC'de İnsan Haklarının Korunması Mekanizması Olarak Ombudsman Kurumu" konulu bildiriye sunan Nail Atalay'ın bildirisi toplantı belgeleri arasında yayınlanmış ve ilgi ile karşılanmıştır. Ayrıca çeşitli Avrupa Ombudsmanları ile de ikili temaslar gündeme gelmiştir.

Ombudsman Dairesi Müdürü Zeki Gürsel İsveç'teki İsveç Uluslararası Kalkınma Ajansı tarafından sağlanan mali katkı ile Lund Üniversitesi Hukuk Fakültesi ve Raoul Wallenberg Enstitüsü tarafından düzenlenen "İnsan Hakları" konulu Geliştirilmiş Uluslararası Programa katılmıştır. İsveç, Danimarka ve Finlandiya'daki insan hakları ve Ombudsman kurumlarında gerçekleştirilen inceleme çalışmaları yanında ilgili yerlerde KKTC Ombudsmanının genel tanıtımı ve "KKTC Ombudsmanı ve Ekonomik Hakların Özellikle Sosyal Güvenlik Haklarının Korunmasına Katkısı" başlıklı bir bildiri de sunulmuştur.

Ombudsman Nail Atalay Ocak-Nisan 2002 dönemi içerisinde KKTC'deki çeşitli yerel radyo ve televizyon programlarına katılarak Dairemizin işlevleri, raporlarımız ve güncel gelişmeler konularında açıklamalarda bulunmuştur. Emekliliğinin de gündemde olması dolayısıyla yoğun olarak ilk beş yıllık icraata ilişkin değerlendirmeler ve karşılaşılan sorunlar konusunda detaylı açıklamalar yapmıştır.

Üyesi bulunduğumuz Uluslararası Ombudsman Enstitüsü [International Ombudsman Institute-(IOI)] Avrupa Bölümünün 2001 yılı toplantısında belirlendiği çerçevede, 2002 yılı Yıllık Toplantısı, Enstitü Avrupa Bölgesel Başkan Yardımcısı Sayın Herman Wuyts ve Avrupa Bölgesi Yönetim Kurulu Üyesi ve Slovenya İnsan Hakları Ombudsmanı Sayın Matjaz Hanzek'in daveti üzerine Slovenya'nın Ljubljana kentinde 5-7 Aralık 2002 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Toplantıya KKTC Ombudsman Dairesini temsilen Daire Müdürü Zeki Gürsel katılmıştır.

Toplantıda mevcut üyeliklerin gözden geçirileceği belirtilmiş ve bu çerçevede KKTC Ombudsman Dairesinin durumunun da inceleneceği gayrı-resmi olarak

bilgimize gelmiştir. Yönetim Kurulu üyeleri ile yapılan temaslarda yeni bir düzenleme yapılacaksa mevcut statümüze hanel gelmeksizin düzenleme yapılması ve eğer mümkünse Enstitü Rehberinde KKTC başlığı altında yer almamız gerektiği vurgulanmıştır. Bu karar doğrultusunda mevcut üyelikler Enstitü Yönetim Kurulu tarafından gözden geçirilmiş ve KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesi 2003 yılı Enstitü Rehberinde talep ettiğimiz şekilde KKTC başlığı altında ve Kurumsal Üye (Institutional Member) statüsünde yer almıştır. Bu duruma tanınmamış bir ülke olmamız nedeniyle itiraz eden Kıbrıs Rum ve bir kısım Avrupa Ombudsmanlarının yakınmaları neticesi Avrupa Bölgesel Başkan Yardımcısı benzer durumda olan diğer Ombudsman kurumlarının da varlığını dikkate alarak konunun Üyelik Komitesinde görüşülmesi görüşünü ortaya atmıştır. Konuya ilişkin görüş ve yaklaşımımız Bölgesel Başkan Yardımcısı ile Bölgesel Direktörlere yazılı olarak iletilmiştir.

Ayrıca merkezi Avusturya'nın Innsbruck-Tirol kentinde bulunan Avrupa Ombudsman Enstitüsü'ne [European Ombudsman Institute-(EOI)] 2002 yılında yapmış olduğumuz üyelik başvurusu olumlu olarak sonuçlanmış ve Kurumsal Üye statüsünde üyeliğe kabul edildiğimiz Enstitü Yönetim Kurulunca 17 Ocak 2003 tarihinde bilgimize getirilmiştir.

Eylül 2003 tarihinde, İtalyan Ombudsman Sayın Giuseppe Fortunato başkanlığında yürütülen "Uluslararası Ombudsman" girişimi tarafından da üyelik başvurusu yapmamız doğrultusunda bir davet yapılmış ve Dairemiz "International Ombudsman Counter"e kurucu üye, oluşacak ilk yürütme kurulu üyesi ve sorumluluk bölgesi başkanlığı talebi ile müracaatını 12 Aralık 2003 tarihinde yapmıştır.

7 Eylül 2003–20 Eylül 2003 tarihleri arasında Almanya'daki Viadrina Üniversitesi tarafından düzenlenen "Avrupa İnsan Hakları Koruma Sistemleri" konulu sertifika programına davet edilen Ombudsman Dairesi Müdürü Zeki Gürsel, Ombudsman Dairesi adına programa katılıp kursu tamamlamıştır. Program, Avrupa Konseyi ve Alman Akademik Değişim Hizmetleri tarafından finanse edilmiş ve 12 farklı Avrupa üniversitesinin Hukuk Fakülteleri işbirliğiyle gerçekleştirilmiştir. Ders, seminer–tartışma, grub çalışması ve sanal mahkeme (moot–court) yöntemiyle sürdürülen programa çoğunluğu Avrupa ülkelerinden olmak üzere 70 kişi katılmıştır.

13-17 Ekim 2003 tarihlerinde gerçekleştirilen IOI Avrupa Bölümü Genel Kurulu ve Konferansının Kıbrıs Rum Ombudsmanının talebi üzerine ve kendi evsahipliğinde Lefkoşa'da yapılması kararlaştırılmış, ancak KKTC Ombudsman Dairesi bu toplantıya davet edilmemiştir. Kurumsal Üye statümüz olmasından dolayı toplantıya davet edilmemiz gerektiği ve Kıbrıs Rum Ombudsmanının

Enstitü kuralları ve evsahipliğinden kaynaklanan yetkilerini aşarak oldubitti yaratmak suretiyle haklarımızı kullanmamızı engellediği doğrultusundaki yazılı itirazımıza, Avrupa Bölge Başkanı Herman Wuyts sorunun “güncelleştirilmeyen üye listelerindeki karışıklıktan kaynaklandığı” gerekçesini göstererek özür dilemiştir. Ancak toplantıya katılmamız mümkün olmamıştır.

KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesinin 2003 yılında “Kurumsal Üye” statüsü ile üyeliğe kabul edildiği, merkezi Innsbruck-Avusturya’da bulunan Avrupa Ombudsman Enstitüsü (EOI) Genel Kurulu, Macaristan Parlamento Ombudsmanı’nın Onuncu Kuruluş Yıldönümü Etkinlikleri nedeniyle düzenlenen “Azınlıkların Korunması ve Ombudsman Gerçeği” konulu konferans ile birleştirilerek 7-11 Mayıs 2004 tarihleri arasında Macaristan’ın Budapeşte kentinde yapılmıştır. Genel Kurul ve Konferansa Daireyi temsilen Daire Müdürü Zeki Gürsel katılmıştır. Konferansın tamamlanmasının ardından sorunlu başlayan Genel Kurul özellikle İtalyan delegelerin üyelik ve oy verme kriterleri konusundaki uzun süreli itirazları sonucu tamamlanamadan daha ileri bir tarihe ertelenmiştir.

4-14 Eylül 2004 tarihleri arasında Uluslararası Ombudsman Enstitüsü’nün Kanada’nın Quebec kentinde düzenlediği “Kişi Hak ve Sorumlulukları ile Vatandaşlık Yükümlülüklerinin Dengelenmesinde Ombudsmanın Rolü” konusuna odaklanan VIII. Dünya Konferansı ve sonrasında Uluslararası Ombudsman Enstitüsü Genel Kurulu ile IOI Avrupa Bölgesi Genel Kurulu gerçekleştirilmiştir. Kurumsal Üye statüsü ile toplantılara katılmak üzere davet alan Dairemizin katılımı konusunda Bakanlar Kuruluna yapılan talebin olumlu neticelenmemesi sonucu konferans ve ilgili genel kurullarda temsil edilmemiz mümkün olmamıştır. IOI Avrupa Bölgesi Genel Kurulu sırasında, Enstitü Rehberindeki KKTC altında listeleniş şeklimizi yeniden gündeme getiren Kıbrıs Rum Ombudsmanının tek taraflı talepleri, yazılı görüşlerimizin de Başkanlıkça üyelere aktarılmaması neticesi kabul görmüş ve KKTC Ombudsmanının Türkiye altında listelenmesi kararlaştırılmıştır. Genel Kurulda ayrıca her yıl yapılan toplantıların iki yılda bir yapılması da karara bağlanmıştır.

Ombudsman Dairesi Müdürü Zeki Gürsel 18-22 Nisan 2005 tarihleri arasında Transcend-PATRIR adlı uluslararası kuruluşun daveti üzerine Romanya’nın Cluj-Napoca kentinde düzenlenen "Demokrasi, Katılımcılık ve Barış'ın Barışçıl Yöntemlerle İnşası" konulu sertifika programına katılmıştır. Dünyanın çeşitli ülkelerinden insan hakları, katılımcılık ve çatışmaların önlenmesi ile ilgili kurum, kuruluş ve sivil toplum örgütü mensubu toplam 25 kişinin katıldığı program insan hakları eğitim dizisinin bir halkası olarak düzenlenmiştir.

1 Nisan 2006 tarihinde ise Avrupa Ombudsman Enstitüsü'nün (EOI) Olağanüstü Genel Kurulu ve "Ombudsman Kurumları Arasındaki Hiyerarşik Yapılar" konulu Konferansı Avusturya'nın Innsbruck kentinde gerçekleşmiştir. Genel Kurul ve Konferansa Daireyi temsilen Daire Müdürü Zeki Gürsel katılmıştır.

İki yılda bir düzenlenmesine karar verilen Uluslararası Ombudsman Enstitüsü (IOI) Avrupa Bölümü'nün Olağan Genel Kurulu ve "Avrupa Ombudsmanlarının Yetenekleri" konusuna odaklanan dönem toplantısı ise 11-14 Haziran 2006 tarihleri arasında Avusturya'nın Viyana kentinde gerçekleştirilmiştir. Avusturya Federal Ombudsmanı ve IOI Başkan Yardımcısı Sayın Peter Kostelka'nın evsahipliği yaptığı toplantıya Ombudsman Dairesi Müdürü Zeki Gürsel katılmıştır.

Konferans ve Genel Kurul süresince gerek toplantılarda gerekse de yapılan sosyal etkinliklerde birçok Ombudsman ile birebir görüşme ve temas olanağı elde edilmiştir. Dairenin işlevleri, sorunları ve gelecekteki yapılanmasıyla ilişkili sorunlar tartışılmış ve gerektiğinde bu kuruluşlarla işbirliği ve yardımlaşma yapılabileceği ortaya çıkmıştır. Özellikle ilk kez yüzyüze temas kurma olanağı bulduğumuz IOI Başkanı ve Iowa Ombudsmanı William Angrick ve IOI Genel Sekreteri ve Hong Kong Ombudsman'ı Sayın Alice Tai'a KKTC Ombudsmanının IOI Üyeler Rehberinde yer alışı ile ilgili sorun aktarılmış ve KKTC ibaresinin çıkarılıp, KKTC adı altında değil de Türkiye altında listelenmemizin yarattığı sıkıntılar izah edilmiştir. Her iki yetkili de konunun tekrar ele alınıp değerlendirileceğini ve gerekli düzeltmenin yapılabileceğini belirtmişlerdir.

Dairemizin yerel basından gördüğü ilgi 2002 yılından 2006 yılına uzanan dönem içerisinde giderek azalmıştır. Önceki dönemlerde raporlarımız ve açıklamalarımızın büyük çoğunluğu yazılı ve görsel basında yer almaktaydı. Ancak bu dönem içinde de Ombudsman'ın atanmaması nedeniyle herhangi bir kişisel rapor veya faaliyet raporunun yayınlanamamasının bu ilgiyi azalttığı kanaatindeyiz. Ombudsman Müdürü Zeki Gürsel gerek yazılı gerekse görsel basında Daireye olan ilginin canlı tutulması, vatandaşların aydınlatılması ve var olan sorunların kamuoyu bilgisine getirilmesi amacıyla bir dizi programlara katılmış ve açıklamalar yapmıştır. Ayrıca üniversitelerimizden gelen taleplere de yanıt vermeye çalışılmıştır. Bu amaçla 31 Mart 2005 tarihinde Doğu Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesinin organizasyonu ile DAÜ'de Daire Müdürü Zeki Gürsel tarafından "Dünyada ve KKTC'de Ombudsman" konulu bir konferans verilmiştir.

SORUNLAR VE SONUÇLAR

KKTC Yüksek Yönetim Denetçisi (Ombudsman) Dairesinin bazı sorunlarına 2002 yılı öncesi periyodik olarak yayınlanan dokuz adet raporumuzda da değinilmişti. Bugüne kadar geçen süre içerisinde ne yazık ki sorunlarımız konusunda herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir. Ayrıca uzun bir süre Ombudsman'ın atanamaması da genel sorunlar yanında birçok idari zorlukla karşılaşılmasına yol açmıştır. Bu sorunlara kısaca tekrar değinmekte yarar olduğu görüşündeyiz.

Dairemiz tarafından istenen görüş, görüş-savunma veya savunmaların zaman açısından dairemize ulaştırılması bakımından 38/1996 sayılı yasamızda açık bir hüküm bulunmamaktadır. Bu nedenle araştırma ve denetimlerimiz sırasında gereksiz gecikmeler ortaya çıkmakta ve iş akışımızı engellemektedir. İstenen bilgi ve belgelerin geciktirilmeden Dairemize verilmesi için Yasamızda asgari ve azami sürelerin belirlenmesi veya süre dolduktan sonra raporun yayınlanması gerektiği görüşündeyiz.

Dairemize ulaştırılan bazı şikayet konuları çok eski bir geçmişe dayanmakta, konular güncelliğini yitirmekte, çoğu kez başvuranın herhangi bir meşru menfaati kalmamakta ve soruşturmanın neticeye varması pratik olarak imkansızlaşmaktadır. Öte yandan birçok başvuruda da kişilerin idari işlem veya eylem devam ettiği hallerde bile başvuruda buldukları ve sonucu beklemeyerek şikayet ettikleri görülmektedir. Bu tür başvurular Dairemizce girişim yapıp ilerleme kaydedilmesine rağmen çoğu kez başvuru sahiplerince geri çekilmekte ve boşuna zaman kaybına neden olmaktadır. Bu tür başvurulara olanak tanımamak açısından, başvuru konularının geriye dönük olarak belli bir süre ile sınırlandırılması ve idari işlem veya eylemin gerçekleşip bütün itiraz yolları tükendikten sonra Dairemize başvuru yapılması konusunda yasal düzenlemeye gidilmesi gerektiği inancındayız.

Bir başka sorun ise Dairemizin yayınladığı raporların akıbetidir. Bilindiği gibi Dairemiz diğer çağdaş benzerlerinde olduğu gibi herhangi bir yaptırım gücü ile donatılmış değildir. Raporlarımız Yasamızın 16(2) maddesi gereği Sayın Cumhurbaşkanı ve Sayın Başbakan'a da gönderilir. Ayrıca raporlarımız basına açıktır. Ancak Cumhuriyet Meclisinin bilgisine sunulan raporlara ne tür bir işlem yapılacağı belli değildir. Bu konudaki boşluğun doldurulması gerektiğine inanıyoruz. Aksi takdirde raporlarımızda belirtilen hususlarda sonuç alıcı işlem yapma yetkisi idarenin takdirine bırakılacak ve raporlardan özlenen verim alınamayacaktır. Bu konuda Yüce Meclisimizde diğer batılı ülkelerdeki örneklerde olduğu gibi bir "**Kamu Yönetimi Komitesi**"nin kurulması ve bu

çerçeve de işlem görüp, denetim organlarının belirlediği görüşler doğrultusunda idareyi uyarması düşünülebilecek bir yöntem olarak görülmektedir.

Dairemizin kadro sorunlarının çözümlenmesi de önemli bir husustur. Dairemizde gerek denetim kadrosu gerekse mevcut idari kadro çok yetersizdir ve çoğu görevler münhaldir. Geçen dönem zarfında raporun giriş bölümünde de belirtildiği gibi çeşitli sebeplerle Dairemizden ayrılan personelimiz olmuştur. Ayrıca Anayasal idari denetim organı durumundaki Daire kadromuzun anayasal mali denetim organı olan Sayıştay kadrosu ile arasındaki dengesizliğin giderilerek eşit düzeye getirilmesi ve yeknesaklık sağlanması gerektiği inancındayız.

Yukarıda belirtilenler ışığında bir yasa değişikliği yapılması kaçınılmaz görünmektedir.